

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.

Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

„Keressétek először Isten országát . . .“

Hozzászólás „A Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője“ kérdéséhez.*

Makkai Sándor korszakos jelentőségű tanulmányával szemben, amely Révész Imre püspök előszavával meggazdagodva — a Tiszántúli Református Egyházkerület Jövőjével foglalkozik, a kerület több részre való felosztásának sürgető szükségét világítja meg — egyetlen kifogásunk lehet: Annyira alapos és minden részletre kiterjedő, hogy szinte kimeríti az egész kérdést.

A hozzászólók akaratlanul is ismétlésekre kényszerülnek s a legjobb esetben is csak az a lehetőségük van meg, hogy egy-egy már megemlített szempontot világítsanak meg még részletesebben és még alaposabban.

Ez az én esetem is.

Úgy érzem azonban, hogy hozzászólásomban arra az alapvető és uralkodó — ismétlem, már Révész Imre és Makkai Sándor által is, bár más szavakkal, de hangsúlyozottan említett — szempontra mutatok rá, amely előtt minden más szempontnak meg kell hódolnia.

Ez a szempont pedig a Tiszántúli Egyházkerület mostani, de minden más problémájának az esetében is két kérdésnek engedelmes és aláztos — mégpedig egyedül az Igének engedelmes és hitvallásos könyveink válaszával szemben aláztos — tisztázása:

Mi az Egyház? Miért van Egyház?

Mi az Egyház érdeke?

Id. Révész Imre a magyarországi egyházkerületek s éppen a Tiszántúli Egyházkerület bekövetkező feldarabolásának „rémével“ szemben már

* Ezt a cikket a szerző előbb írta, mintsem a Dr. Szentpéteri Kun Béla tanulmányát megismerhette volna, de akkor küldte be, amikor már a Sz. K. B. tanulmányának közlésére megtörtént az intézkedés. A szerző most szerkesztőségünket annak közlésére kérte, hogy cikke szövegén a Sz. K. B. tanulmányának utólagos megismerése után sem kíván változtatni vagy ahhoz pótlást tenni. Így a cikk szövegét teljesen a júl. 11-én beküldött alakjában közöljük. (A szerk.)

1878-ban egyszerűen, de határozottan ezt mondja: „...Elvégre nem kell visszarettenni ettől sem, ha a szabadság, rend és közjó érdeke valóban kívánni fogja azt. Salus reipublicae suprema lex esto! Nem kell félni az új rendezéstől a főiskolai, a nyug- és gyámintézeti s más efféle érdekeket sem, mert azoknak a rendezés, kivált ha célszerűen vitetik keresztül, sokkal inkább hasznukra, mint kárukra lesz.“

Közel háromnegyed évszázaddal később pedig Makkai Sándornak éppen a Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője című, az Egyházkerület feldarabolásának a kérdését tárgyaló tanulmányát Révész Imre püspök — vallva és vállalva a szinte kötelező lelki örökséget — ezzel a kívánsággal és kéréssel bocsátja útjára: „Salus ecclesiae suprema lex esto!“

Magától értetődik, hogy ebben a tételben mindnyájan egyek vagyunk. A Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője kérdéséhez nem szólhat hozzá más, csak az, akinek az Anyaszentegyház s abban a magyar református egyház érdeke legfőbb életparancsa. De éppen ezért elengedhetetlen kötelesség vitán felülállóan tisztázni ennek a mindnyájunk által vallott és vállalt tételnek a magját:

Mi az Egyház?

Miért van Egyház?

Isten Igéje és Annak alapján hitvallásos könyveink világosan kijelentik, hogy az Egyház isteni produktum: Isten testet öltött gondolata ebben a világban. — Nem emberi kitalálás, vagy bármi tiszteltreméltó, de mégis csak világi erőfeszítés eredménye tehát az egyház, hanem Krisztus teste, amelybe „Isten Fia, világ kezdetitől fogva annak végéig, az egész emberi nemzetségből, szent Lelke és Igéje által, az igazi hit egységében magának egy, az örök életre kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe, azt oltalmazza és megtartja...“ (Heidelbergi Káté 54. feleletéből.)

Nem önmagáért van tehát az Egyház, még

kevesebbé azért, hogy bennünket, lelkipásztorokat jól-rosszul eltartson; azért sincs az Egyház, hogy egyes, különben tiszteletreméltó „világiak” benne és általa ú. n. közéleti szerephez jussanak, sőt még az sem lehet az Egyház elsődleges és önmagát igazoló feladata, hogy magyarságot szolgáljon, emberi kultúrát terjesszen, a népegészségügy vagy a szociális jólét sürgető reformjait munkálja stb. — Félre ne értessem, magyaráztassam! — Mindezek lehetnek és lesznek is következmények, gyümölcsök az Egyház életfáján: izések vagy izetlenek, élvezhetők vagy élvezhetetlenek, aszerint, amint maga az Egyház akar vagy nem akar tudni elsődleges egyenesen kizárólagos küldetéséről: Isten országának munkálásáról ebben a világban, éppen az által, hogy az Evangélium tanúbizonyságszerű hirdetésével emberi lelkeket vezet az üdvösség útjára, az Ige és a Szentlélek ellenállhatatlan erejével elromlott és elrontott életkeletet szül újjá, ment meg a bizonyos kárhozatból.

Miért van tehát az Egyház?

Erre a kérdésre ma sem tudnánk teljesebben és igazabban felelni, mint ahogy felel arra a Második Helvét Hitvallás (XVII. rész 1. §.): „Mivelhogy pedig az Isten eleitől fogva akarta, hogy az emberek idvezüljenek, és az igazságnak ismeretére jussanak: ebből szükségképpen következik, hogy mindenkor volt, most is vagyon, és világ végéig fog lenni Ekklezsia, az az a híveknek e világból hivattott vagy gyűjtetett serege, vagyis minden szenteknek egymásközött való egyezsége, kik t. i. az igaz Istent, a megtartó Krisztusban, az Ige és a Szentlélek által igazán megismerik, és helyesen tisztelik; végezetre, mindazokban a jókban, melyeket a Krisztus ingyen ajándékoz, hit által részesülnek...” Augusztinus szerint is az Egyház élete ebben a világban tökéletesen egyoldalú: Szakadatlan küzdelem Isten uralmáért.

Ha pedig az Egyház az, aminek az Ige mondja és azért van, ahogyan azt az Ige alapján hitvallásaink állítják, akkor az Egyházban *mindennek* és az Egyház körül *mindenkinek* csak egy célt szabad és kell szolgálni: legyen, lehessen az Egyház valóban Egyház!

Hiába írjuk azonban a zászlónkra ezt a célkitűzést — aminthogy Isten iránti hálával meg kell állapítani, hogy ez a felfogás a legutóbbi időkben mind általánosabbá válik a magyar református egyház mértékadó közvéleményében — ha ugyanakkor az egyház-fogalmunk hamis, ha — bár büszkén valljuk magunkat az Ige Egyházának — arra a kérdésre, hogy mi az Egyház és ebben a világban miért van Egyház — adott esetben mégsem vagyunk hajlandók egyedül az Ige választát meghallgatni és engedelmesen elfogadni.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője problémájának eredményes és még az esetleg, bizonyos részletkérdésekben egymással szembenálló feleket is megnyugtató megvitatása tehát — véleményem szerint — parancsolólag írja elő az egyház-fogalom alapvető kérdésében az egy nevezőre való jutást, hogy mindnyájunk szorongató kérdése is ez és csak ez legyen: Akarjuk-e, hogy a Magyarországi Református Egyház s benne a Tiszántúli Református Egyházkerület Jézus Krisztus közönséges Anyaszentegyházának lélek- és életszerinti

része legyen? Akarjuk-e, hogy a mi magyar református egyházunk valóban Egyház, Ekklezsia, Szentház, Idvház legyen?!

Mert ha igen, akkor egyszerre olyan egyszerűvé válik kiinduló tételünk másik magja: „Mi az Egyház érdeke” kérdése s ennek a kérdésnek a mérlegén az Egyházkerület felosztásának vagy fel nem osztásának gyakorlati problémája is.

A közel másfélmillió lélekszámú Egyházkerületben pl. a Püspök egyszerűen nem lehet „felvigyázó pásztor és igehirdető misszionárius” — (Révész Imre szavai!) —, legjobb esetben kemény- vagy lágy szívű „felvigyázó” és igen-igen ritka esetben „alkalmi igehirdető”. Az egyházkerületi közgyűlés is egy ilyen monstre-alakulatban legfeljebb papíros, deklaratív határozatokat hozhat, aktákat intézhet, de semmiképpen sem ügyeket, hogy azok lélek- és életszerű intézésén át legyen az, aminek lennie kellene: hitbéli, lelki és szellemi vezető, irányító. És így tovább!

Fegyelmi felelősséget emlegető rendeletekkel, bármily meggyőző érvelési körlevelekkel a Lélek világában nem lehet eredményekre jutni. Ha valahol, úgy itt a személyes ráhatásnak, a lélekből-lélekbe vivő közvetlen vonalnak kell érvényesülni, különben minden „eredmény” csak látszat.

A legújabbkori magyar neveléstudomány egyik forradalmi gondolata: az igazság társas-lélektani eredmény. Az igazságot nem lehet bebeszélni valakinek, nem lehet ráerőltetni valakire. Az igazság maradandó, megnyugtató és gyümölcsöző módon csak ott és azok között uralkodhatik el, ahol és akik között előzőleg már élet- és lélekszerinti személyes kapcsolat fonódott.

Az Evangélium is erről tesz bizonyosságot és ezért is jóhír az Evangélium: Isten megkönyörült a világon s hogy megmenthesse az embert, Fiában alá szállott hozzá; a Krisztus Jézus is „önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lett” (Filippi 2: 7), hogy az emberekkel, mint Ember is szembenézhesen.

A jó pásztor meg sem kísérel, hogy akár mézédés beszéddel hívja, akár pontosan célbataláló kövel kényszerítse vissza az elbitangolt jószágot, hanem felszedelőzködik, utánamegy annak s nem nyugszik, míg meg nem találja, karjaiba nem veszi és haza nem hozza. Ugyanígy a misszionárius sem ultimátumszerű felhívásokat küldözget a pogányoknak, hogy térjenek meg, hanem közibük megy, szemtől-szembe áll velük, hogy az élő és személyes kapcsolat, ráhatás gyümölcsképpen hódoljanak meg ök is az előtt az Igazság előtt, amelynek már régóta és élő tanúbizonysággal foglya maga a misszionárius is.

Püspök, esperesek, lelkipásztorok, segédlelkészek, egyházkerület, egyházmegyék, egyházközségek az Egyház örök és változatlan programját a mindennapi élet ezerágú gyakorlati síkján csak akkor tudják betölteni, ha nem mint — bár egymás iránt merő jóindulattal eltelt, de mégis csak — előkelő idegenek menetelnek egymás mellett, hanem mint régi és jó ismerősök, lelki testvérek, a sorsközösséget elevenen érző szolgatársak, akiknek egy az Uruk, egy a Hitük és egy az Életcéljuk s ez a nagy és titokzatos egység úgy átjárja és egybekapcsolja őket, hogy — csodák-csodája — még a gyakorlati elgondolásaik is mindinkább összesimulnak.

Tegyük a kezünket a szívünkre és úgy kérdezzük meg: Mindez lehetséges-e ma, az Egyházkerület jelenlegi keretei között?

Ha pedig nem lehetséges, bár az Egyház érdeke ezt kívánna, tegyük hát lehetségessé, mert Isten tőlünk egyháza érdekében egyet kíván, szuverén módon egyet igényel: legyen, lehessen az Egyház valóban Egyház!

Tegyük hát lehetségessé éppen az Egyházkerület s benne az egyházmegyék, egyházközségek közigazgatási területeinek az egyetlen cél érdekében véghezviendő új megállapításával.

Jól tudom én, hogy ezzel még csak a lehetőséget, helyesebben csak egy lehetőséget adtunk meg. De ha még ezt sem tesszük meg?!

És egy ilyen gyökeres rendezés következtében ne féltse senki a Tiszántúli Egyházkerület jelenlegi keretei között még mindig letagadhatatlanul meglévő ú. n. tömberöt sem, amelyre rövidesen s valóban égetően szükség lehet úgy a magyar kálvinizmus, mint általában a magyarság szempontjából, mert ez a tömberő egyenesen élőbbé és hatékonyabbá fog válni, ha mögötte nem egy, mindinkább élettelen szervezet, hanem három, mindinkább élő közösség fog állni.

Amikor a közelmúltban egy-egy ostorcsapás alatt elkiáltotta magát a tiszántúli kálvinizmus s kezdett hadirendbe sorakozni, szinte egészen némán, de mindig az volt a remegő kérdésem: „Mi lesz, ha szavunkon fognak? Nem fog-e megszegyénítő módon kiderülni, hogy az a sokat emlegetett, büszkén idézett tiszántúli magyar kálvinista tömberő ma már mindinkább csak látszik lenni, de tulajdonképpen nincs is?!“

A multtal pedig ne hozakodjék elő senki!

A tiszántúli kálvinizmus a történelem tanúsága szerint mindig akkor tudott ugyanis földi, látható egyházat védeni, magyarságot menteni, kultúrát terjeszteni, egyszóval evilági értelemben is az élen vitézkedni, amikor arccal egészen és határozottan Isten felé fordult s elsődlegesen, sőt kizárólagosan „csak“ Egyház, Jézus Krisztus közösséges Anyaszentegyházának egy része akart lenni.

Ma is ez és holnap is ez lesz a helyzet.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője problémájának a megoldásánál csak egy parancsoló szempont érvényesülhet: „Keressétek először Isten országát...“ és ha ezt a szempontot maradék nélkül érvényesülni engedjük, bizony meglátjuk: ráadás, külön jutalomképpen megadatik nekünk, hogy a többi — különben tiszteletreméltó, de a mi esetünkben mégsem elsődleges — szempontok is érvényesülni fognak bennünk és általunk. — Egyetemes vonatkozásban így és ezt mondja erről az Igeről maga Kálvin is.

*

Amerikában egyes üzletemberek elhatározták, hogy megkérdezik azokat az üzlettársaikat, akiknek vállalkozását kirobbanó sikerek kísérték, közülük velük: hogyan kezdtek a munkájukhoz, mi volt a módszerük? A válasz sokféle volt, de a sok válasz között jónéhány felelet így kezdődött: „Üzleti vállalkozásaimban sem felejtettem el soha az Ige örök parancsát: „Keressétek először Isten országát...!“

*

Igen! *Salus ecclesiae suprema lex esto!*

A Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője most újból szőnyegre került kérdésének eldöntésénél is csak ez lehet a parancsunk.

S ha engedelmesen valljuk és vállaljuk az Ige és hitvallásos könyveink választát kettős kérdéseinkre: Mi az Egyház, miért van Egyház? — úgy érzem — számunkra már el is dőlt az egyetlen mód és a kizárólagos út, amelyen keresnünk kell a Tiszántúli Református Egyházkerület Jövőjét.

Bakó László,
szegedi lelkipásztor.

A hevesnagykunsági egyházmegye felosztása

A tiszántúli egyházkerület felosztásának az az indokolása, melyet a mult hetekben a Makkai-féle tervezet publikált, méltó a teljes megfontolásra. Eddig még a reformált egyház életének minden száradában történt ilyen területi elrendeződés, legutóbb 1821-ben és ha a maga korában mindeniknek megvolt a maga indoka, következőleg csak természetesen kell tartanunk, hogy a mi századunk is felveti ezt a kérdést, mégpedig a legméltánylandóbb cél érdekében: a missziói munka eredményesebbé tételére.

Mégis a kérdés legjobban a mi hevesnagykunsági egyházmegyénket érdekli, mert a Makkai-féle tervezet az összes, jelentőségében eléggé fel nem mérhető célok szolgálatára, egyedül a hevesnagykunsági egyházmegye két részre osztását tartja elengedhetetlennek mégpedig minden különösebb indokolás nélkül, sőt az általánosságban kifejtett szempontokkal merőben ellentétben. Valószínűleg egyházmegyénk felosztásának külön indokolása nem is fog elmaradni, addig is azonban, méltóztassanak megengedni az illetékesek, ha e tárgyban néhány meggondolásra bátorodom felhívni figyelmüket.

Történetileg kialakult vagy idők folyamán meggyökeresedett százlakkal egybefűzött egységek felosztásával mindig velejárnak bizonyos fájdalmas érzések. Olyan hosszú idők által megszentelt partikuláris, érzelmi momentumok megbontásáról van szó, amelyek érvényesítése ugyan döntőjelentőségűvé nem lehet, de amelyek lehető korlátozása mégis éppen a nagy, egyetemes cél érdekében meggondolandó. Hogy csak a jelent vegyük vizsgálat alá, minden egyházközségünk Szolnok megyébe tartozik, kivéve hármát, melyek Heves megyébe vannak beárgolva, de ezeknek is, éppenúgy, mint egységesen minden egyházközségünknek minden útja Szolnokra vezet. Az egyházmegye két felét szinte ideálisan egybefűzi a szolnok—püspökladányi fővasút vonal, mint tengely. Az ugyanazon vármegyei, közigazgatási, közgazdasági, közlekedési s egyéb viszonyok pedig egységes közeletet s közszellemet fejlesztettek ki, amint jól látta ennek jelentőségét — sőt csak ennek jelentőségét látta — a legutóbbi 1821-iki „koordináció“ is. De továbbmenőleg egész egyházmegyénk gyülekezetei faji és lélekszám szerinti összetétele is egységes, alsó s felső felében egyaránt nagy, magyar tömbgyülekezetek vannak, nemzetiségi s

felekezeti közelfekvő veszedelmek nélkül és ha ezt a Makkai-féle tervezet is látja, úgyhogy egész egyházmegyénket a tervezett debreceni kerületbe sorozza, ugyanakkor következtetésnek látjuk, hogy az okfejtés végén mégis a felosztott hevesnagykunsági egyházmegyét veszi számításba. Mindenesetre egyházmegyénk inkább hasonulhat a debreceni s hajdúszabócsai körülményekhez, mint a Makkai-féle tervezet által is élesen látott, egészen más békésbányai viszonyokhoz! De mindenekfelett megfontolandó, hogy a Makkai-féle tervezet szerint, bár a közölt térképről világosan nem látható, nem lenne-e egy makrokefál különlegesség az a tervezett alsóhevesnagykunsági egyházmegye. Mert e felosztás szerint, az 58,571 lelket számláló új egyházmegye összes népességének 36,4 %-a egyetlen egyházközségre, a mezőtúriira esne és népességének 83,6 %-a négy egyházközségben élne, a többi 16,4 % pedig a többi tizen! Tehát a lélekszám s gyülekezetek száma és a lelkészek száma (mindössze 16 lelkész tartozna ebbe az egyházmegyébe) ebben az új traktusban lenne a legaránytalanabb, még akkor is, ha netalán ama négy nagy, mammut-gyülekezet a lelkészi állások számát emelné is. Mindez pedig sokszor nem éppen jótékonyan befolyásolhatná az egyházmegye közéletét is, mert a négy nagy gyülekezet, a maga hét lelkészével olyan előnyöket biztosíthatna magának, hogy közben a többi tiz kisebb (ezek is mind 2000 lelkesek jórészt) gyülekezet érdekei esetleg nem mindig érvényesülhetnének. Mindenesetre hiányozna a kellő távlat, a szűkre szabott, mégis óriási gyülekezetekkel agyonterhelt egyházmegyében, a dolgok meglátására, hozzávéve, mint említettem, olyan hétköznapi dolgokat, hogy például innen a békésbányai területre eljutni állandó közlekedési zavarokkal járna. Egyébként egyházmegyénk felosztása 1821-ben is szóba került, amikor a nagykunsági hat egyházat akarták önállósítani külön egyházmegyében, mert pusztán a lélekszám indokolni látszott ezt is, de éppen a fentvázolt megfontolások könnyen meggyőzték az atyákat.

Ne bontsuk meg a hevesnagykunsági egységet. Így együtt mindig a legerőteljesebb támpontja volt s az ma is, úgy anyagi, mint szellemi tekintetben a kerületi, egyetemes célok munkálásának, megosztva pedig az egészségtelen aránytalanságok melegágya lesz csupán. Ehelyett tisztelettel javasolom, hogy inkább a helyreállított bihari egyházmegye csatlósságát a tervezett alsótiszántúli kerülethez. Ezzel az alsótiszántúli 65,608 lélekkel növekszik, a Hevesnagykunság épségben hagyásával pedig a debreceni kerület csupán 58,571 lélekkel, tehát az egyes kerületek lélekszám aránya csak javulni fog, továbbá a bihari egyházmegye nemzetiségi s egyéb veszélynek kitétt sok apró egyházának viszonyai inkább homogénebbek a békésbányai viszonyokkal, mint a tervezett debreceni kerületével. A különbség csak az, hogy a debreceni kerületnek nem délkelet, hanem délnyugat felé lenne egy kis nyúlványa és viszont a bihari és hevesnagykunsági egyházmegye is megmaradna a maga régi egységében.

Végül legyen szabad még elmondanom, hogy a nyelvérzék inkább ajánlja, de kifejezőbb is, a „felsőtiszántúli“, „alsótiszántúli“ kifejezés, mint a „tiszai felső“, „tiszai alsó“, továbbá, ha már a hevesnagykunsági egyházmegye felosztása elkerülhetetlen lenne

— amit nem látunk indokolva —, úgy az alsóhevesnagykunságinak mondott egyházmegye neve legyen „túri“, hadd éljen a régi egység legalább nevében, annyival is inkább, mert ennek az új egyházmegyének a feje (túl nagy feje) valóban Túr lenne, de meg a „Hevesnagykunsági“ elnevezés ma már különben is csak tradíció, minden tényleges értelem nélkül, amennyiben Heves megyébe csak egyházmegyénk északi legcsücskéből, onnan is csak három egyházközség tartozik.

Videant consules!...
(Tiszakürt.)

Dr. Tóth Dezső.

Hírek az egyházmegyéből

ALSÓSZABOICS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

Hajdúszoboszlón évi 8—10 ezerre tehető a nyár folyamán megforduló református vallású állandó fürdővendégek száma. Június hónapban megkezdődött ez évben is a fürdőzők lelkigondozása. — Minden vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel külön második istentisztelet van a főszobában a fürdőzők részére, 400—500 idegen résztvevővel. — A Lorántffy Zsuzsanna Női Bibliakör pedig, Békéty Lajos lelkész és Loós András segédlelkész irányítása mellett, minden csütörtökön este vallásos összejövetelt tart az egyház nagy gyülestermében, melyet nemcsak a nők, de a férfi fürdővendégek is szívesen látogatnak. — A nyáron már több mint 50 református lelkipásztor megfordult Hajdúszoboszlón, akik közül prédikálásban és írásmagyaroztatásban segítségére voltak a helybeli lelkészeknek: Dr. Kiss Bertalan szatmári, Eőri Szabó Dezső dombóvári, Sárközi Lajos szatmárnémeti, Göde Lajos nagykovácsi lelkészek, Kiss Antal Jenő konventi ifjúsági lelkész és Birinyi János debreceni segédlelkész.

A tiszánagyfalui református gyülekezet 40 éven át volt lelkipásztorának, idős Nagy Sándornak nyugalombavonulásával megürsedett lelkészi állásába, a nyugalombavonuló lelkész fiát: ifjú Nagy Sándor s.-lelkészt hívta meg lelkipásztorául. A gyülekezet amely lelkipásztorát július hó 7-én szülőfalujába érkezése alkalmával meleg ünneplésben és szép fogadtatásban részesítette, ez alkalomra közadakozásból templomát rendbehozatta.

Az új lelkipásztort gondolatokban gazdag, szép beszéd kíséretében: Bartha László esperes iktatta be folyó hó 12-én állásába. A felemelő ünnepségen a község lakossága felekezeti különbség nélkül résztvett, sőt a környékből is sokan eljöttek.

Ez a nap a gyülekezet életében felejthetetlen emlék. Ugyanekkor iktatták be főgondnoki tisztségébe: Dr. Nemes Nagy Lajos vármegyei tb. főügyész, földbirtokost, az egyház hű pártfogóját. Az új lelkészt és főgondnokot beiktatásuk alkalmából számosan üdvözölték, köztük a római katolikus egyház lelkésze is.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A beregi református lelkipásztorok közül mintegy 15-en július 13-án és 14-én a kies fekvésű Zányka-fürdőn jöttek össze. A kirándulásnak előre megbeszélte programja nem volt, mégis áldásos volt az együtt töltött idő egymás gondolatának a kicserélése által, a lelkipásztori szolgálatból adódó problémák megbeszélésével. Utána a résztvevők közül többen Barkaszon leánykonferencián vettek részt.

Főgondnoki beiktatás. Bensőséges szép ünnepe volt 1942 július 19-én, vasárnap a bótrágyi református egyháznak, ekkor iktatta be újonnan választott főgondnokát: Dr. Pataky Tibor miniszterelnökségi államtitkárt, a község új földesurát. Az ünnepség a vasárnap délelőtti istentisztelet keretében folyt le, melyen megjelentek: Bary Gyula beregi esperes, Györke István egyházmegyei főjegyző, Fekésházy Sándor egyházmegyei főgondnok, Póti József, Rózsa Lajos, Nyitray Béla lelkipásztorok, továbbá: Fekésházy Zoltán alispán, Péchy György főszolgabíró és Kovács Károly bátyúi körjegyző.

Az istentiszteleten Györke István beregújfalui lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző szolgált. A beiktatás az úrasztala előtt ment végre. Bary Gyula a beregi református egyházmegye esperese mélyértelmű beszédet mondott. Előbb a gyülekezethez szólott, majd a beiktatandó új főgondnokhoz, aki — mint az esperes mondta — nagy elfoglaltságára való hivatkozással elháríthatta volna magától ezt az új megbízatást, de ezt nem tette, hanem örömmel vállalta a munkát, egyháza iránti szeretetéből és méltatta az államtitkárnak az elszakított területek visszacsatolása érdekében szerzett érdemeit. Esperes beszéde után: Horváth Győző a bótrágyi gyülekezet lelkipásztorja a presbitérium élén üdvözölte az új főgondnokot. Ezután: Pataky Tibor letette az ünnepélyes esküt s az üdvözlésekre adott válaszában a következőket mondta: Legelső szó, mely ez ünnepélyes órában ajkamat elhagyja a hála szava, hogy a Gondviselés engem ez új tisztségben hazavezetett. Bár sok gondot és munkát ad nekem az én rendes elfoglaltságom, örömmel vállalom ezt a megbízatást, mert ez a tisztség más egyházi tisztségim mellett is megtiszteltetést jelent s egyik simes tisztséghez oly közel, mint ez. Ennek a vármegyének vagyok a szülőltje, Beregszászban jártam gimnáziumba és itt közel: Mezőkaszonyban született az apám és a nagyapám. Ezért olyan kedves nekem ez a tisztség. A református magyar embernek mindenkor helyt kell állnia, a szolgálatot el kell fogadnia és a szolgálatot teljesítenie kell. Majd hálás érzésekkel emlékezett meg arról, hogy azért is oly kedves neki ez az ünnepség, mert éppen a beiktatását végző: Bary Gyula esperes volt az, aki Beregszászban, gyermekkorában elsőnek plántálta be lelkébe a hit magvait.

Beszédét ahhoz a bibliai Igéhez fűzte, hogy mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hanem a hitéi, hogy éljünk. Az elmúlt, cseh uralom alatti 20 évről azt mondhatom, hogy sokszor borús volt az ég felettünk. Kevés reménységünk volt, de amint mondja a Szentírás: „Az igaz ember hitből él.” Mi a hit emberei vagyunk, nem a meghátrálás és élni akarunk, mi nem hátrálunk, mert hiszünk. Ebben a gondolatkörben töltjük le tisztségünket az egyházban is, akkor munkánk eredményes lesz, fejezte be, általános figyelemmel kísért beszédét: Dr. Pataky Tibor államtitkár, a bótrágyi egyház új főgondnoka.

A bótrágyi nemes és szent gyülekezet örömnempe volt ez, melyen résztvett osztatlan örömmel és lelkesedéssel az egész gyülekezet apraja-nagyja. Nagy reménységgel gondolunk a bótrágyi gyülekezet jövő hitélete elé.

Nyitrai Béla.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A Dr. Soós Béla egyetemi tanári kinevezésével megüresedő debreceni Csapó-utcai egyházzrési lelkipásztori állásra, úgy az egyházzrész tanácsa, mint a presbitérium értekezlete egyhangúlag Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi missziói lelkész jelölte.

HALOTTAINK

Keresztesi László, nyírmadai lelkipásztor, 55-ik évében, félévig tartó szenvedés után, f. évi július hó 22-én, jobblétre szenderült. 25 évig szolgált a nyírmadai gyülekezetet, elődje ugyanott az édes-atyja volt hosszú időn keresztül. 10 évig egyházmegyei tanácsbíró is volt. Hú munkás, gyülekezetének gondoskodó lelki atyja volt. Július 24-én temették nagy részvét mellett. Özvegye és két árvája gyászolja. Emléke legyen áldott. A. B. F. R. A.

KÜLÖNFÉLÉK

Makkai Sándor volt erdélyi püspök, debreceni theol. professzor megkapó emlékezést írt a „Protestáns Szemle” júliusi számában „László, a hős” címmel. A többek között azt írja hogy István király az, aki László életművében teljességre jut és feldicsőül. László a hős, akiben a magyar

nemzet elfogadja, magáévá teszi és hálával koszorúzza meg István királyt, általa lesz először igazán magyarrá, saját életünké a krisztusi hit s európaivá a magyarság. A magyar nép örök dicsősége marad, hogy Istennek ezt a lovagját, a szelíd nagylelkűség és önmegtadadó igazságosság hősét a maga hőségé tette. A továbbiakban megemlékezünk arról is, László király volt az, aki Erdélyt valóságosan belekapcsolta a magyar föld egységébe.

A debreceni Kollégiumi Internátus ügye, melyről eredetileg lapunk adott hírt, szöbakerült mondhatni minden egyházi újságban és református irányú lapban. Most legutóbb a Sárospataki Református Lapok vezércikkében szól róla M. J. (a felelős szerkesztő), cikkének befejező részletét ideiktatjuk, emlékezet és tanulság okáért: „Az internátusok sokféle típusa alakult ki már. Talán zavaró is a sokféleségük. De egyben valamennyinek meg kell egyeznie: valamennyinek az ősi egyszerűség megőrzésével a szolgáló magyar életre kell nevelni. Amikor az eltechnizálódás veszélye fenyeget, meg kell hallanunk a Debrecenben felhangzott óvatát a lélek, a szellem érdekében. Nekünk nem falak kellene, hanem szellem, lélek. Főleg a mélyről kiemelteknek nyújtunk ezt, a feltörekvő magyar rétegek fiainak. A szellemeik fiait a lélekben erősödjenek meg. És ez a lélek hassa át valamennyi internátusi típusunkat. Ez hozza őket egységre. Ha a lélek rendben van, hisszük, hogy a falak is rendbe jönnek. A berendezés is átalakul. Hiszen anyagi erőnk teljes megfeszítésével törekszünk erre. Tudjuk, Debrecenben is.”

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától

ad 1—1942. szám.

TÁRGY: A Kollégiumi Akció ügye.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli esperes és lelkipásztor urakhoz.

Hivatkozással a fenti szám alatt folyó évi január hó 1-én és január hó 29-én kibocsátott körleveleimre, a kollégiumi akció továbbfolytatása tárgyában elnöktársam az egyházkerületi Főgondnok úr ó nagyméltósága nevében is a következőket ajánlom a lehető legnyomatékosabban nagybecsű figyelmükbe:

1. Amint Jakucs István kollégiumi igazgató úrnak, az akció példaadó hűségű sáfárának a mult számban közölt legutóbbi beszámolójából kiderül, az akcióra tényleg befizetett összegek — a külön alapítványi befizetéseket ide nem számítva — az első másfél év alatt elérték (e sorok írásakor már meg is haladták) a százezer pengőt. Ezt az eredményt, amely a Kollégium legkiáltóbb szükségének rögtön fedeztetése szempontjából nagyjelentőségű, semmiképpen sem akarom háládatlanul kicsinyelni. Ugyanakkor azonban őszintén meg kell mondanom, hogy az egyházkerület ötnegyed millió lélekszámához és a mai viszonylagos pénzhőséghez képest ezt az ütemet mégis túlságosan lassúnak találom s az előttünk álló feladatok megvalósításához a jövőben elégtelennek (kivált ha arra gondolok, hogy ez összeg több mint egyötöd része debreceni helyi befizetés!). Most minden más szempont mellőzésevel csak arra az egyre kívánok rámutatni, hogy a magyar államnál és a társfenntartóknál az eddigi Kollégium fenntartására és fejlesztésére adott rendes és rendkívüli (jubileumi) segélyek előbb-utóbb elkerülhetetlen számszerű emeléséért csak akkor fogunk teljes erkölcsi jogosultsággal és eredményesen zörgethetni, hogyha nyugodt lelkiismerettel reámutathatunk a saját önerőnk végső megfeszítésére. Ettől pedig még az eddigi eredmények szerint igen-igen távol állunk.

2. Ezt egyebek mellett szembeszökően mutatja az a tény is, hogy a csonkaságából legnagyobb részben megépült egyházkerület 540 egyházközségének jóval több, mint egy negyed része (157) mind e mai napig semmi készülettel nem jelentette az akcióban való részvételre; sőt ezek közül 22-ből még egyéni felajánlások, illetőleg befizetések sem történtek. Igaz, hogy ezen 157 egyházközségünk óriási többsége a volt királyhágómelléki területre esik, tehát a mostani vezetőiknek talán még nem volt elég alkalmuk beleélni magukat abba a magasztos ősi célközösségbe, amelyért már a folyó évtől kezdve önekik is teljes felelősséget kellene éreznük. Az is igaz, hogy ezek az egyházközségek többségükben

kicsiny és küszködő gyülekezetekből állanak, amelyek a mai idők nyomorúságait sokszorosan érzik s nem egyszer maguk is segítségre szorulnak. Mindemellett is lehetetlennek tartom, hogy megfelelő irányítással és szorgalmazással őket is be ne lehetne kapcsolni a jökeendő adakozás szent közösségébe, amelynek a kicsiny és szegény máramaros-ugocsi gyülekezetekben személyesen tapasztaltam megható példáit. Nagyon szomorúnak, erkölcsileg kiszámíthatatlan depressziós hatásúnak tartanám, hogyha a folyó év végéig a kerület 540 egyházközössége közül csak egyetlenegy is maradna olyan, amelyik elzárna szívét a szenvedő Alma Mater szelíden esdő segítségkérése előtt. Ott, ahol e tekintetben még az akció második évének lezárultával is hiányosság mutatkoznék, sajnálatomra kénytelen lennék a személyes felelősségrevonás orvosszeréhez folyamodni.

3. Az Úr kegyelmes jóvoltából gazdagon megáldottnak ígérkező új termés betakarításának küszöbén kérve-kérem a lelkipásztor urakat s általuk az egyházközösségek minden tisztviselőjét és elöljáróját: ott is, ahol egyházközösségi megajánlások már történtek, szorgalmazták újult erővel az egyéni megajánlásokat, egyszerű nagyobb adományokat, alapítványok, hagyományok tételét. Az e célra eddig kibocsátott elnökségi kéréselemek nem voltak hatástalanok, a most kibocsátandó mintegy 200 darab bizonyára szintén nem lesz az, hogyha a helyi lelkipásztor is megteszi a magáét. De még mindig a legtöbb olyan gyülekezetből, amelynek tehetős tagjai és elöljárói vannak, sajnosan nélkülözöm ezek címekinek bejelentését a végből, hogy külön elnökségi megkereséssel lehessen fordulni hozzájuk. Ilyen megkereséseknek most, a nyár végén és az ősz elején lesz a legalkalmasabb ideje. Remélem és elvárom, hogy e tekintetben is megfelelő eredményre számíthatok. Tájékoztatom s némileg mértékül közlöm, hogy maga a debreceni helyi adakozás e célra, mint már érintettem, folyó évi június 30-ig készpénzben meghaladja a 22,000 pengőt s ebből kb. 4000 pengő hangverseny-, illetve kollégiumi napi jövedelmen és a TEBE 1000 pengős adományán kívül a többi kizárólag egyéni adomány, melynek összeadói túlnyomórészt csekély fizetésű tisztviselőemberek, jórészt volt kollégiumi diákok. Ezt az eredményt természetesen Debrecen is hatalmasan fokozhatja még: (a jómódú törzslakosság különösen, mert ennek az érdeklődése eddig feltűnően csekély, holott viharos emberöltők során át jóformán kizárólag az ő ősök tartották fenn a Kollégiumot!) — de más tehetős gyülekezeteknek igazán sürgős kötelességük legalább ezen mérték és arány szerint kivenni a részüket az egyéni áldozatkészség forrásainak megnyitásából is. A tiszántúli református birtokososztálynak ez a legszebb alkalma, hogy megmutassa a magyar jövő alakításához való kiváltságos jogát, kiváltságos történelmi érdemeinek folytatásaképpen: fájdalom, eddig nem túlságosan igyekszik ezt megmutatni, de még mindig nem késő!

4. Az előbbi ponttal szoros kapcsolatban a kollégiumi napok rendezésében is az eddiginél sokkal nagyobb lendület várok és kérek. Őszi és téli programomban szívesen állítok be e célra magam is vidéki kiszállásokat, ha legalább 4—6 héttel megelőzőleg megkeresnek. A kollégiumi nap, megfelelően megrendezve, az akció népszerűsítésének egyik legalkalmasabb eszköze, amint több dícséretes példa már eddig szépen megmutatta.

5. Végezetül lehetetlen rá nem mutatnom arra, hogy akkor, amikor ősi Kollégiumunk internátusa ellen az állami felügyelet részéről a nyilvánosságot is foglalkoztató súlyos kifogások hangzottak el, a Tiszántúli reformátusságának ebből nem lehet és nem szabad más következtetést levonnia, mint csak azt, hogy a Kollégium fejlesztése érdekében már csak ezekre a kifogásokra tekintettel is megkettőzi az áldozatkészségét és egy pillanatra sem engedi a felelősségérzését elszunnyadni. Ezeknek a kifogásoknak legnagyobb része, fájdalom, jogos, hiszen maga az egyházi felügyelet is évek óta hangoztatja. A mult világháború következtében, hazafias áldozatból beállott nagy elszegényedésünk s a megmaradt csekély anyagi erőforrások minden cseppje fölött aggodalmasan őrködő, példásan lelkiismeretes, legfőljebb néha talán túlzottan is óvatos sáfári vigyázis volt az oka annak, hogy a kifogásolt hiányokon és bajokon korábban és alaposabban nem bírtunk segíteni. Most már aztán még sokkal kevésbé segíthetünk, ha az egyházkerület mint egy ember mögénk nem áll. A Kollégium szellemével és történelmi hivatásával ellentétes luxuserendezkedésekre sem most, sem a jövőben nem fogunk költeni, mert Anyaiskolánk négy százados jellemző hatását magunk is a helyesen értelmezett biblikus református pedagógiai puritánizmusnak minden téren való követ-

kezes keresztülbitelemben látjuk és attól várjuk a jövőben is. De viszont nem vagyunk hajlandók elfelejteni, hogy a „puritán” szó a „puritas” szóból származik, a keresztyén puritánizmus a lelki, erkölcsi és vallási tisztasággal és egészéssel együtt a testi tisztaság és higiéné józan követelményeit is magában foglalja. Nem minden elhanyagoltság puritánizmus, nem minden rozsdá palina és nem minden bárdolatlanság kábilista jellem. Attól én igazán nem tartok, hogy az ő Kollégium bentlakását, amelyet Mária Terézia és báró Úrnak 1942-ik esztendejében a magyar keresztyén nemzeti állam záratná be (éppen most, amikor Kollégiumunknak a hadviselő magyar állam érdekei szolgálatában újabb igen súlyos áldozatokat kellett vállalnia!). De az a gondolat elviselhetetlen számomra, hogy aluszékonyságunkkal magunk adjuk meg az igazolását kívülről jövő erős kritikáknak, nyugodtan hajtva rá fejünket az ördög párnájára, amelyen e szavak vannak kihímezve: „Eddig is jó volt így, ezután is jó lesz így!”

„Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő utait, és légy böles!” (Példabeszédek 6: 6.) Szóljon ez az őszövétségi íge mindnyájunk szívéhez az Újszövetség teljes világosságában: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom... Eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodik.” (János 5: 17, 9: 4).

Debrecen, 1942 július 27.

Atyafiságos tisztelettel az egyházkerületi elnökség nevében:

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4353—1942. sz.

TÁRGY: Csalángyűjtés előmozdítása.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű lelkipásztor urakhoz, valamennyi tanítézt tekintetes igazgatóságához, a tanár és tanító urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a csalángyűjtés előmozdítása tárgyában 108,376—1942. V. 1. szám alatt kiadott rendelethez csatolt alábbi utasítást azzal a felhívással közlöm, hogy ebbe az akcióba belekapcsolódni s annak sikere érdekében közreműködni szíveskedjenek.
Debrecen, 1942 július 30.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

UTASÍTÁS

a csalángyűjtők részére.

(Ezt az utasítást minden csalángyűjtőnek a legpontosabban ismernie kell.)

A csalán gyűjtése, szárítása és kezelése.

Magyarország területén két csipős csalánfaj fordul elő nagyobb mennyiségben, az egyik a kis csalán (Urtica urens L.), a másik a nagy csalán (Urtica dioica L.). A kis csalán, mint ezt már a neve is mutatja, alacsonytermű, igénytelen kis növény, amely 20—30 cm-nél alig nő magasabbra. Rendszerint házak körül, lakott helyek közelében található. egyéves növény. Hím és nővirágai ugyanazon a növényegyeden fejlődnek. Ezzel szemben a nagy csalán megnő 1 1/2 méterre 2 m magasra is, erőteljes fejlődésű növény, amely nemcsak a lakott helyek közelében, hanem a legkülönbözőbb helyeken is, így erdőkben is nagy összefüggő állományokat alkot, mivel a töve hosszú éveken keresztül áttelel és évről évre újabb tősarjakat hajtva, eredeti helyéről messzire elterjed és így szaporodik. Jellemző tulajdonsága még az is, hogy hím- és nővirágai külön egyedekben fejlődnek ki, tehát ugyanúgy, mint a kendernek, a nagy csalánnak is van magvas és hím (fi) példánya.

Rostnyerésre csak a nagy csalán alkalmas, mert erre a célra csak ez ad megfelelő nagyságú tömeget, az alacsonytermű kis csalán számításba se jöhet. A legtöbb helyen „árvacsalánnak” nevezett különböző növények sem tévesztethetők össze a csipős csalánnal, mert rostnyerésre azok sem alkalmasak.

Érés.

A nagy csalán nem ad életének minden szakában megfelelő minőségű és mennyiségű rostanyagot. Rostjai akkor a legértékesebbek, amikor a növény már teljesen kifejlődött, de életműködését még nem fejezte be. Ez az állapot akkor következik be, amikor a nagy csalán már virágzása javában van és a legelső két-három levele fonnyadni, illetve sárgulni, hullani kezd.

Aratás.

Amikor a csalán legelső levelei már sárgulni, hullani kezdenek, több növényt marokra fogva, rövid éles sarlóval vagy erős késsel a földhöz egészen közel levágjuk. Ügyeljünk arra, hogy lehetőleg alacsony tarlót hagyjunk, mert amennyivel magasabban vágjuk le a csalánt, annyival kevesebb lesz a rostta feldolgozható, levágott szárrész.

Szárítás.

A levágott csalánt meg kell szárítanunk. A szárítás napos helyen, a szabadban történik, ha az idő száraz, akkor nem szükséges még marokba se kötni, hanem napos helyen egyszerűen el kell csak teregetni. Ha azonban esős az időjárás, ne mulasszuk el a marokbakötést, mert ilyen időben károsodás nélkül csak a marokbakötött csalán szárít lehet megszárítani, egyébként az megfeketedik, illetve megrohad.

A markokat szárítás céljára úgy teregetjük ki, hogy először két markot veszünk a kezünkbe és azokat egymáson ollószerűen keresztbe téve a földre fektetjük. A további markokat ugyancsak keresztbe ezekre fektetjük rá, mégpedig úgy, hogy a lombos végük a földön fekvő markokon, tarlós (vágott) végük pedig a földön fekvő markokhoz csak a két első marok kerül teljes hosszában a földre, a továbbiaknak csak az alsó, tarlós (vágott) végük érintkezik a földdel, mert felső végük mindig az előző markon nyugszik. Az ilyen módon kitergetett csalánról az esővíz lefolyik, mert a markok lejtősen fekszenek egymáson.

Ha a markok felső felületé megszárad (ez napos, száraz időben 2—4 nap múlva következik be, esős időben később), akkor azokat át kell raknunk úgy, hogy az alsó, még nem száradt oldaluk kerüljön felülre és ezek is megszáradjanak és elveszítsék zöld színüket. Jó időben 2—4 nap múlva ez is megtörténik és ha aratáskor a csalán leveleit nem szedtük le, akkor most kell a száraz csalánt lelombozni.

A lombozás.

A lombozás tehát jó időben az aratás után kb. 1 hét múlva történik. Csak akkor lombozzunk, ha a csalán annyira megszáradt, hogy a tarlós (vágott) végével földhöz ütögetve, majd közelről nem nagyon erősen valamilyen kemény tárgyhoz csapkodva (az a tárgy lehet szék vagy asztal, vagy kocsioldal, esetleg egy megfelelően feltámasztott deszkalap) a levélrészek könnyen megfelelően feltámasztott csücskeiről a lombot esetleg kézzel való dörszöléssel távolíthatjuk el. A lombozást ne erőltessük és idő előtt ne akarjunk elvégezni, mert ezáltal csak fölösleges munkát végeztünk és a tökéletlenül lombozott csalánal később az átadásnál lenne kellemetlenségünk. A lehullott, egészséges, száraz lombot ne dobjuk el, hanem gyűjtsük össze, mert megfelelő áron azt is eladhatjuk, vagy takarmányozásra felhasználhatjuk, mert tápértéke a lucernával azonos.

Kezelés.

Az utólag lelombozott, vagy már lombjától megfosztva megszártított csalánból több markot (2—4-et) aljcsalánból sodort kötéllel 16—18 cm. átmérőjű kékébe kell kötnünk. Ugyanilyen kékébe kötjük az előzetesen marokba nem kötött csalánt is. Nagyobb kékéket azonban ne készítsünk, mert azoknak már bajos a kezelése. Kékébe kötés előtt az egyes markokon húzzuk lejjebb a kötelet, hogy jobban megszoruljanak. A több marokból álló kékéket, ha azok 1 m-nél hosszabbak, három helyen, ha ennél rövidebbek, csak két helyen kell összekötnünk. A kékéket azután 40—80, vagy esetleg 100-ával kupoljuk. A kupoláshoz három kékét veszünk alapul, ezeknek a felső végét széthúzzuk és egymásba illesztjük, ezáltal a kéké biztosan fog a helyén állni és a többi kékét minden oldalról ezekhez támogatjuk. A kupolásnak az a célja, hogy az eső a már száraz csalán felületéről gyorsan lefolyjon és a szél a kúpot szabadon átjárva, a benne elhelyezett kéké utószáradása a legrovidebb időn belül megtörténhessen. Ezért nem szabad a kúpokba sok kékét, legalább is száznál többet összerakni, mert ellenkező esetben a kúp belsejében elhelyezett kéké megfűlnek

és elrothadnak. Általában követendő elvül azt tartjuk szem előtt, hogy mennél kevésbé szárad ki marokban a csalán, annál kisebb kúpokat rakjunk. Ha az időjárás megfelelő, az utószáritás a kúpokban 10—14 nap alatt befejeződik és a csalánt az átvevő helyre szállíthatjuk.

Az átvevők csak kékébe kötött, lombmentes, idejé termésű, zölden aratott, légszáraz, egészséges, penészdoh-, gyom- és gyökérmentes csalánszárat kötelesek átvenni. Ezért pontosan tartjuk be a kezelési utasítást és igyekezzünk a fenti kívánaknak megfelelő árut előállítani.

Pályázati hirdetések

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Kisújszállás református Horthy gimnáziumának fenntartótestülete pályázatot hirdet egy nyugdíjazás köv. t. kezében megüresedett *testnevelési rendes tanári* állásra, mely a pályázók eddigi szolgálatának megfelelően rendes vagy helyettes tanárral töltetik be. Pályázhatnak megfelelő képesítésű református vagy evangélikus vallású tanárok. Javadalom az állami tanárokéval azonos. A pályázók kellően felszerelt kérvényüket augusztus 10-ig küldjék be a Gimnáziumi Igazgatóság címére.

Beregrákos egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a háromtanerős népiskolájánál lemondás folytán megüresedett *III. sz. tanítói* állásra. Pályázhatnak nő- és férfitanítók. Javadalom: 1. lakás természetben (két szoba, konyha), vagy törvényes lakásbér; 2. a mindenkori kezdő tanítói fizetés 10%-a (jelenleg havi 16-30 P); 3. törvényes fizetési kiegészítő államsegély. Köteleesség: 1. presbitérium által kijelölt osztályok vezetése; 2. ha férfi, szükség esetén a kántor helyettesítése, ha nő: női kézimunka tanítása, leánykör és vasárnapi iskola vezetése; 3. egyháztársadalmi munkában segédkezés. Az állás augusztus hó végén foglalandó el. Pályázati kérvények augusztus 20-ig kellően felszerelve „Református Lelkészi Hivatal, Beregrákos, Bereg vm.” címre küldendők. (Villanyvilágítással, Munkács-hoz közel fekvő hely, orvos, posta, telefon, gyógyszerár stb., autobuszmegálló helyben.)

A fábiánházi református egyházközség a Debreceni Protestáns Lap június 15-i számában közzétett pályázati hirdetményét a *III. sz. tanítói* állásra 14 napi határidővel megújítja.

Gacsály (Szatmár m.) református egyházközsége pályázatot hirdet az újonnan szervezett *III. sz. tanítói* állásra. Javadalom ideiglenesen: 1. készpénz az egyháztól a mindenkori kezdő tanítói fizetés 20%-a; 2. törvényes lakáspénz. Köteleességek: az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, vallásos és hazafias nevelése. Mindennemű belmissziói és népművelési munkában, vasárnapi iskola és Ifjúsági Egyesület vezetésében a lelkész utasításai szerint tevékeny részvétel. Lelkész és kántortanító helyettesítése díjazás nélkül. Az állás férfitanítóval lesz betöltve, így csak férfiak pályázhatnak. Mellékletekkel kellően felszerelt kérvények, megcímzett válaszborítékkal és postabélyeggel ellátva 1942 augusztus 21-ig a gacsályi Református Lelkészi Hivatalhoz adandók be.

Győrtelek háromtanerős iskolájához a *III. sz. tanítói* állásra elsősorban férfi, annak nemlétében nő számára pályázatot hirdet. Fizetés: készpénz és lakbér havonként illetményhivatal útján. Köteleesség: törvényszerű. Határidő: szeptember 6.

A hajdúsámsoni református egyházközség pályázatot hirdet: 1. átválasztás folytán megüresedett *marlinkai* leányegyház rendes *előkönnyörgő-tanítói* állásra. Fizetése: természetbeni új lakás, melléképületekkel, kerttel; 300 □-ól természetfölöttel, államsegély, 30% helyi hozzájárulás illetményhivatal útján és 6 értékgységnek megfelelő készpénz az egyház pénztárából. Köteleessége: I—IV. vegyesosztály tanítása, lelkész akadályoztatása esetén vasárnaponkénti istentisztelet tartása. Anyaegyházközségtől, vasútállomástól 4 km. — 2. A *sámsonkerti* II. tényleges katonai szolgálatot teljesítő tanítójának helyettesítésére. Fizetés törvényszerű. Illetményhivatal útján. Köteleesség: I—VI. osztály tanítása. Az iskola a községtől 3-5 km, Debrecentől 6 km. Mindkét

állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények 21 napon belül Református Lelkészi Hivatal, Hejdsámson, küldendők.

A hegyközpályi református egyházközség pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *orgonista-kántortanítói* állásra. Fizetés: 15 kat. hold 1212 □-öl szántó és kaszáló élvezete, melyben benne foglaltatik a btelekben fekvő igen értékes 1 kat. hold szántó is, 12 m. fa beszálítva Természetbeni lakás kerttel és melléképületekkel. A tanítói földből 2 hold egy évre bérbe van adva. Stóla. Állam által adandó segély. Kötelesség: osztatlan vegyesiskola osztályainak vezetése, kántori teendők ellátása, minden belmissziói munkában segédkezés, énekkarvezetés, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat, jegyzőkönyvvezetés. Kellően felszerelt kérvények és megkeresések a hegyközpályi Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők, u. p., Nagyvárad. Pályázati határidő aug. 21. Az állás szeptember 1-re elfoglalandó.

Kenderes református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet az 1942 október 1-vel nyugdíjazás folytán megürülő III. sz. tanítói állásnak egyelőre helyettesítő tanítónóval leendő betöltésére. Fizetés törvényszerű. — Pályázati határidő 1942 augusztus 21. Pályázati kérvények Református Iskolaszéknek, Kenderesre küldendők.

Az öcsödi református keresztyén presbitérium nevében augusztus 20-i határidővel pályázatot hirdet az egyház elemi népiskolája II., VIII., XV. sorszámú belterületi és a XIII. sorszámú bábockapusztai, tanítói állásainak helyettesítéssel való betöltésére. A II. és XIII. állások betöltői katonai szolgálatot teljesítenek, a VIII. állás betöltője nyugdíjazását kérte, a XV. állás szervezés alatt áll. Fizetés mindenik álláson törvényszerű, megfelelő államsegéllyel kiegészített helyi készpénzjavadalom, törvényszerű lakbér vagy természetbeni lakás. Kötelességek: a presbitérium által kijelölt osztály vagy osztályok tanítása (a XIII. állásnál I—VI. osztály és ismétlőiskola tanítása), kántor helyettesítése, belmissziói munkákban való részvétel. Pályázhatnak férfiak és nők mindenik állásra. Szabályszerűen felszerelt kérvények Lelkészi Hivatal, Öcsöd címre küldendők. Iskolaszéki elnök.

Polgár református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: Természetbeni lakás, 10% hozzájárulás, a többi államsegély. Kötelesség: A tanításon kívül minden belmissziói munkában való segédkezés. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 21 nap. Nők is pályázhatnak. Kellően felszerelt pályázatok válaszbélyeggel Református Lelkészi Hivatalnak Polgár, Szabolcs vm. címre küldendők.

Szeged református egyházközsége pályázatot hirdet V. sz. tanítói, egyszerismind helyettes kántori állásra. Állást most szervezték. Javadalmazás törvényes tanítói illetmény. Helyettes kántori szolgálatokért presbitérium külön tiszteletdíjat állapít meg. Természetbeni lakás nincs. — Pályázati határidő augusztus 21. Pályázatok szükséges okmányokkal felszerelve Református Lelkészi Hivatal, Szeged címre küldendők. Megválasztás és megerősítés esetén állás azonnal elfoglalandó.

Az újfehértói református egyházközség pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett II. sz. *Jérjitanítói* állásra. Javadalma törvényes, amelyet 100%-ban az egyház fizet. Pályázati határidő megjelenéstől számított 21 nap. Pályázati kérvények Református Lelkészi Hivatal, Újfehértó címre küldendők.

A zsarolyáni református egyházközség kántortanítói állásra 21 napi határidővel pályázatot hirdet. Fizetés törvényes. Nők is pályázhatnak.

A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület Sajósenyén, Miskolctól 12 kilométerre, szeptember hó 15-ével *árvaházal* nyit 6—12 éves *leányok számára*. Az árvaházat diakonisszák vezetik. A felvételi kérelmeket a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület lelkészehez kell küldeni (Budapest, XIV., Ajtósi Dürer-sor 33). A kérvényhez mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatot, orvosi bizonyítványt és a gyermek család- és életkörülményeit igazoló bizonyítványt.

TARTALOM:

- Bakó László: „Keressétek először Isten országát...” (Hozzászólás „A Tiszántúli Református Egyházkerület Jövője” kérdéséhez.)
 Dr. Tóth Dezső: A hevesnagykunsági egyházmegye felosztása
 Hírek az egyházmegyékből — Halottaink — Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hírd. tmények — Hirdetések

Méliusz

könyvkereskedés

KÖNYVEK — ÍRÓ-ÉS RAJZ-SZEREK — TÖLTŐTOLLAK — PAPIRÁRUK KÖZISMERT SZAKÜZLETE

DEBRECEN,

Ferenc József-út 26.

MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utca 45—47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Feleld-u. 46. szám. Az országos híró Szántó L-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselympalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkészi urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalatok tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2—5%-át a református lelkészárvaék javára adja Számos elismerő és kitüntető bizonyítványok.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53.

Telefon: 23-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG

KÉSZÍTÉSE

ELSŐRENDŰ

KIVITELBEN

FÉNYES

ILONA

RIMASZOMBAT

